VNEUS Leppo Johannes(VNK) 30.03.2017

Viite

Asia
ISON-BRITANNIAN EROPROSESSI EU:STA - TILANNEKATSAUS

Tämä tilannekatsaus huhti- ja toukokuulle 2017 täsmentää ja täydentää EU-ministerivaliokunnalle 3.12.2016 ja 20.1.2017 annettuja tilannekatsauksia.

Eroilmoitus

Iso-Britannia antoi eroilmoituksensa 29.3. ja eroneuvotteluille SEU 50 artiklassa varattu kahden vuoden määräaika käynnistyi. Pääministeri Mayn kirje ei sisältänyt mitään uutta tai yllättävää verrattuna pääministerin linjapuheeseen (17.1) ja hallituksen valkoiseen kirjaan (2.2). UK jää omasta tahdostaan sisämarkkinoiden ja tulliliiton ulkopuolelle ja tavoittelee kunnianhimoista ja kattavaa vapaakauppasopimusta unionin kanssa.

Eurooppa-neuvosto vastasi eroilmoitukseen välittömästi yhteisellä lausumalla, jossa korostettiin unionin yhtenäisyyttä, omien etujen suojelemista sekä tarvetta lieventää epävarmuutta ja tehdä erosta hallittu. Eurooppa-neuvosto ilmoitti suhtautuvansa neuvotteluihin rakentavasti ja toivovansa UK:n pysyvän läheisenä kumppanina myös tulevaisuudessa.

Eroneuvottelujen suuntaa-antava aikataulu huhti- ja toukokuulle

31.3. **Luonnos Eurooppa-neuvoston suuntaviivoiksi jaetaan jäsenvaltioille**;

7.4. EU-ministerivaliokunta (E-jatkokirje eduskunnalle suuntaviivoista);

21.4. EU-ministerivaliokunta (Yleisten asioiden neuvosto);

27.4. Yleisten asioiden neuvosto keskustelee suuntaviivoista;

28.4. EU-ministerivaliokunta (Eurooppa-neuvosto);

29.4. **Ylimääräinen Eurooppa-neuvosto hyväksyy suuntaviivat;**

3.5. Komissio antaa viimeistään neuvostolle suosituksen neuvotteluohjeiksi;

5.5. tai 12.5. EU-ministerivaliokunta (E-jatkokirje eduskunnalle neuvotteluohjeista);

16.5. tai 22.5. Yleisten asioiden neuvosto antaa luvan neuvottelujen aloittamiselle, nimeää komission virallisesti unionin neuvottelijaksi ja hyväksyy ensimmäiset neuvotteluohjeet.

Erosopimusta koskevan neuvotteluprosessin organisointi

Eroneuvottelut käydään Eurooppa-neuvoston yksimielisesti hyväksymien suuntaviivojen pohjalta. UK ei osallistu niiden käsittelyyn. Suuntaviivat ovat keskeinen eroprosessia ohjaava väline. Niitä voidaan tarkistaa ja päivittää neuvottelujen edetessä. Eurooppa-neuvoston valmisteluista vastaa yleisten asioiden neuvosto. Eroneuvotteluja ei ole tarkoitus käsitellä muissa neuvostokokoonpanoissa, jotta neuvottelujen sektorikohtainen eriytyminen voidaan välttää.

Suuntaviivojen pohjalta komissio antaa neuvostolle suosituksen yksityiskohtaisemmiksi neuvotteluohjeiksi. Yleisten asioiden neuvosto hyväksyy ohjeet (tarvittaessa vahvistetulla määräenemmistöllä) ja nimittää samalla komission unionin neuvottelijaksi. Neuvosto voi tarkistaa ja päivittää mandaattia aina tarvittaessa. Neuvottelujen säännöllisestä seurannasta ja ohjauksesta vastaavat neuvoston puolella Coreper sekä sitä tukemaan perustettava työryhmä.

Kaikki ministeriöt ovat valtioneuvoston kanslian pyynnöstä nimittäneet Brexit-yhteyshenkilön. EU-ministerivaliokunnassa käsiteltävät Suomen kannat ja muu eroneuvotteluja varten tarvittava ohjeistus valmistellaan yhteyshenkilöistä koostuvassa ryhmässä valtioneuvoston kanslian johdolla.

Erosopimuksen luonne ja sisältö

SEU 50 artikla antaa toimivallan sopia eron järjestämisen kannalta välttämättömistä määräyksistä ja siirtymäjärjestelyistä. Erosopimus on EU:n ja UK:n välinen sopimus, jonka tekee unionin puolesta neuvosto vahvistetulla määräenemmistöllä Euroopan parlamentin hyväksynnän saatuaan. Erosopimuksen voimaantulo ei edellytä jäsenvaltioiden kansallisia ratifiointeja. Siitä ei voi tulla ns. sekasopimusta.

Kaksi tärkeintä erosopimuksessa sovittavaa asiaa koskevat kansalaisten oikeuksia ja UK:n maksuja unionin budjettiin. EU 27 piirissä ajatellaan yleisesti, että erosopimuksessa tulisi 1) turvata Britanniassa olevien EU-kansalaisten ja unionin alueella olevien brittien saavutetut oikeudet täysimääräisesti ja 2) sopia UK:n unionin jäsenenä ollessaan tekemiä taloudellisia sitoumuksia koskevasta rahoitusratkaisusta. Lisäksi erosopimuksessa pitäisi sopia mm. tehokkaasta riitojen ratkaisumekanismista sekä siitä, miten erohetkellä vireillä olevien hallinnollisten prosessien ja tuomioistuinasioiden suhteen menetellään. Samoin olisi sovittava ulkorajajärjestelyistä, erityisesti Irlannin ja Pohjois-Irlannin välisen maarajan osalta.

Neuvotteluasetelma ja neuvottelujen jaksotus

UK haluaisi neuvotella samanaikaisesti sekä erosopimuksesta että uudesta suhteesta. EU 27 piirissä lähdetään yleisesti siitä, että neuvottelut tulisi aloittaa erosopimuksen keskeisillä asioilla. Näin voitaisiin varmistaa, että erosta tulisi hallittu ja järjestäytynyt. Samalla pyrittäisiin välttämään se, että kansalaisista ja rahoitusratkaisusta tulisi uutta suhdetta koskevien neuvottelujen pelinappuloita.

Mikäli kansalaisten oikeuksia ja rahoitusratkaisua koskevissa neuvotteluissa edistytään riittävästi, vaikuttaisi EU 27 piirissä olevan valmius harkita alustavien keskustelujen käynnistämistä uuden suhteen sisällöstä jo vuoden 2017 aikana. Uutta suhdetta koskeva erillinen sopimus voidaan kuitenkin tehdä UK:n kanssa vasta kun siitä on tullut ns. kolmas maa. UK on erohetkeen saakka EU:n täysimääräinen jäsen kaikkine oikeuksineen ja velvollisuuksineen.

LIITTEET

Asiasanat	brexit, Iso-Britannia, Eurooppa-neuvosto
Hoitaa	**UM, VNK**
Tiedoksi	EUE, LVM, MMM, OKM, OM, PLM, SM, STM, TEM, TULLI, VM, VTV, YM